No. 2435 Zaterdag 13 September 930. 47ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda, Tel. 507.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Curaçaosche Sprokkelingen.

Het departement van O. W.

Er is in de laatste jaren heel wat geschreven en gesproken over ons departement van Openbare Werken, — en, laten wij het maar ineens erbij voegen, — zelden of nooit in goedkeurenden zin. O. W. was de zondebok. O. W. zou Curaçao brengen aan den rand van den afgrond. O. W. zou Curacao brengen tot een bankroet.

Wat zei Tijl Uilenspiegel ook weer, toen hij klaagde dat de heele stad tegen hem was?

Ik zal 't er wel naar gemaakt hebben.

Ons departement van O. W. mag ditzelfde wel op zich toepassen.

Er is fabelachtig met geld gegooid; er zijn loonen betaald, die buiten alle verhouding waren; gewone werklui en ambachtslui verdienden soms meer dan menschen met een of meer diploma's in hun zak; en dat alles zonder afdoende contrôle, op gouvernementsgelden zoowel als op gouvernementsmateriaal.

M'n vriend zegt: er is maar één contrôle n.l. die goed en afdoende is. Is ze dat niet, en laat ze dus de gelegenheid open voor fraude, dan is dat geen contrôle te noemen.

En hij heeft gelijk.

Dat is 't, wat onze O. W. absoluut miste.

Plotseling in goeden doen gekomen, en met de beschikking over zooveel geld als ze maar wilde, heeft ze echte O. W.-ĕr-manieren aangenomen.

De waarde van 't geld was men kwijt, en men gaf maar uit, alsof 't niet op kon, zonder te vragen of de resultaten beantwoordden aan de besteedde sommen.

Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat er op groote schaal misbruik van vertrouwen gemaakt is. Volstrekt niet, ofschoon de gelegenheid voor fraude wel groot was.

Doch een krachtige leiding ontbrak, de contrôle was weg, en als gevolg daarvan natuurlijk ook het vertrouwen van Publiek en Raad.

Met 'n zekere huivering stond de Raad velen van de aangevraagde credieten toe. En toen onlangs de Raad z'n stem gaf aan de millioenen van de Suppletoire Begrooting, gebeurde dit alleen, in de overtuiging dat de voorgestelde groote werken geen langer uitstel duldden, en in het vertrouwen, dat met de komst van den nieuwen Directeur van Openbare Werken, een alleszins bekwaam man, tevens van rijpe ervaring, een nieuwe wind zou komen te waaien door genoemd departement en een nieuwe periode van vertrouwenwekkende activiteit zou aanbreken.

Wij zijn er zeker van dat dit vertrouwen niet beschaamd zal worden; en dat zoodoende O. W. het sinds jaren geschokte, om niet te zeggen, geheel teloor gegane vertrouwen weer zal herwinnen.

Vele groote werken, 't een al even urgent als het andere, staan op het program. Langer ermee wachten, gaat niet. Er moet aangepakt, zoo spoedig mogelijk; en gezien den staat van onze finantiën, gewerkt zoo economisch mogelijk.

Dit hoopt het Bestuur, zoodra het de beschikking over de aangevraagde gelden heeft, te kunnen bereiken door de diverse groote werken niet in eigen beheer uit te voeren, maar ze aan te besteden, en te doen uitvoeren, door soliede firma's, met ervaring op dit gebied; — terwijl andere werken, zooals wegenaanleg, wel in eigen beheer, doch in taak zullen worden uitgevoerd.

Bij deze methode van arbeiden is een snelle en economische uitvoering van de vereischte groote werken gewaarborgd, beter dan op welke andere wijze ook.

Publiek en Raad kunnen gerust zijn, — de publieke gelden zullen zoodoende besteed worden, zoo ruim als de omstandigheden het noodig maken, doch men weet wat men ervoor krijgt.

Een voorbeeld van deze werkwijze zien we reeds in de aanbesteding van de grondige reparatie van de brug, waarover 'n paar weken geleden „La Union" schreef.

De plannen van het reeds jaren geleden aanhangig gemaakte vraagstuk van oeververbinding zijn nog steeds in het stadium van wording. Het rapport. Brinkhorst, dat we in den loop van deze of de volgende maand hier verwachten kunnen, is een stap naar de eindbeslissing. Doch vóór deze eindbeslissing valt, zullen er nog wel ampele besprekingen moeten plaats hebben. En dan eerst komen we aan het begin van uitvoering.

Waarvan we het einde zullen zien, wanneer? Intusschen is onze goede oude brug in een toestand geraakt, dat ze een voortdurend gevaar oplevert. Op Koninginnedag, toen 't verkeer zoo buitengewoon druk was, hebben we meermalen ons hart vastgehouden, uit vrees dat ze er onder zou bezwijken. De gevolgen laten zich gemakkelijk gissen. 't Is daarom, dat 't Bestuur maar ineens besloten heeft, de bestaande brug grondig te herstellen, in afwachting van een nieuwe, meer moderne oeververbinding; — en 't herstellingswerk voor de som van van fl 95.000 gegund heeft aan de bekende firma Dijckerhoff en Widmann.

Dat het Bestuur er zich geen strop aan zal halen, eer 't tegendeel, is door „La Union" duidelijk aangetoond.

Noch Raad, noch Publiek, kan daarom naar onze bescheiden meening, reden hebben tot klagen over de besteding der gelden.

Wat wel reden tot klagen geeft, — omdat 't voor het Bestuur een schadepost dreigt te worden, indien het zulks nog niet is, — is het aantal Hollandsche contractarbeiders — allen bekwame vaklui, uit Nederland uitgezonden om hun „kunnen en kennen" aan de nieuwe werken dienstbaar te maken.

Wanneer echter, zooals plan is, deze nieuwe werken zullen worden aanbesteed, en niet in eigen beheer uitgevoerd, dan volgt vanzelf dat deze ervaren, maar ook dure ambachtslui voor 't Gouvernement overbodig zijn. Het gaat toch niet aan, zulke dure arbeidskrachten, tot beter werk in staat, te [illegible] voor wat prut- reparatiewerk.

Het Bestuur zit echter vast aan hun contract. Ze wegzenden gaat niet. Dit zou 't Bestuur op 'n aardig duitje komen te staan, — zonder eenig productief voordeel.

O. i. is er moeilijk een andere uitweg op te vinden, dan ze, bij aanbesteding van de verschillende groote werken, om 't zoo te noemen, in bruikleen aan de aannemers af te staan, en over de verschillende werken te verdeelen, totdat hun contracttijd om is.

Zoodoende worden zij goed benut, en zal het nadeel voor 't Bestuur niet zoo bijster groot zijn, terwijl er toch nog voor onze inheemsche arbeidskrachten voldoende kans overblijft, om hun brood te verdienen; — als het Bestuur ze die kans maar geven wil, hetgeen we van harte hopen en redelijkerwijze ook wel verwachten mogen.

De orkaan op Sto. Domingo.

Verleden week Dinsdag kwam het eerste bericht van een orkaan die in aantocht was, en Sto. Domingo bedreigde.

En nauwelijks een dag later stond Sto. Domingo voor een ramp als haar in haar ruim 400 jarig bestaan nog nooit getroffen had; de trotsche hoofdstad van de republiek met gelijken naam, de eerste stad door de Europeanen in de Nieuwe Wereld gebouwd, lag in puin.

Meermalen werd de stad geteisterd door aardbeving of orkanen. 4 Augustus 1496 gesticht door Bartolomé Colon, broeder van den grooten ontdekker van Amerika, Christoffel Columbus, werd zij reeds in 1502 door een orkaan geheel verwoest. Weder opgebouwd op den anderen oever der rivier, de Ozama, werd zij in 1842 door een hevige aardbeving geteisterd, waarbij veel gebouwen verwoest werden terwijl in 1894 een cicloon ernstige verwoestingen aanrichtte.

Sto Domingo is een historische stad die een zeer voorname rol gespeeld heeft in de geschiedenis der Spaansche overheersching over de Indiën: gedurende eeuwen de zetel van het Spaansch gezag. In de oorspronkelijke taal was zijn naam Quisqueya. Vandaar trok Cortes uit ter verovering van Mexico, Diego de Velasquez ter verovering van Cuba, Juan Ponce de Leon ter verovering van Porto-rico, Alonso de Ojeda naar het Vasteland, Juan de Esquivel naar Jamaica, Francisco Pizarro naar Peru, en Vasco Nuñez de Balboa ter ontdekking van den Stillen Oceaan.

In 1920 had de stad ongeveer 31.000 inwoners. Het is de tweede haven der republiek, waarop van hieruit een geregelde stoom- en zeilverbinding bestaat. De stad is rijk aan historische gebouwen, waarvan velen dagteekenen uit het begin der 16de eeuw; o. a. de prachtige kathedraal, wier bouw in 1514 begonnen is, en die rijk is aan meesterwerken van Murillo en Velasquez.

Daarin bevindt zich ook het grootsch grafmonument, versierd met prachtig beeldhouwwerk, waarin, naar men beweert, de stoffelijke overblijfselen van Christoffel Columbus, den ontdekker van Amerika, bewaard worden.

* * *

Uit de schaarsche berichten, die ons tot nu toe bereikt hebben omtrent de ramp, valt niet op te maken. hoe zich de verwoesting heeft toegedragen; ook niet of het overige gedeelte der republiek van de orkaan geleden heeft. De berichten beperken zich alleen tot de stad Sto. Domingo.

Gezien de algeheele verwoesting die daar is aangericht, valt moeilijk te denken aan een orkaan alleen; wellicht is 't een orkaan geweest vergezeld met een aard - of zeebeving, die in weinige uren tijds geheel de stad veranderde in een puinhoop.

Het eerste bericht meldde dat een groot deel der stad verwoest was, terwijl de telegraafkabel verbroken was. Het Bestuur van hier bood onmiddelijk zijn hulp, door middel van den Vice-consul, den heer Prospero Baiz, aan, terwijl het een oorlogschip ter beschikking stelde van het comité dat zich op initiatief van den Vice-Consul gevormd had, om aan de zoo zwaar getroffen stad hulp te verleenen.

Daarna kwamen geleidelijk de berichten binnen, het een al treuriger en somberder dan het andere, wel in staat om eenig idee te geven van de ontzettende ramp.

Zondag 7 September ontving het Consulaat van Sto Domingo alhier het volgende bericht van den Secretaris van Buitenlandsche Zaken,- welk bericht per bulletin van „La Prensa" verspreid werd:

„De stad Sto Domingo is practisch geheel verwoest; men schat de verliezen op meer dan 30 millioen dollar. Tot nu toe heeft men meer dan 1000 lijken opgegraven. Door gebrek aan tijd om ze te begraven heeft men ze voor het meerendeel moeten verbranden. Er zijn meer dan 3000 gewonden. Hospitalen en geneeskundige dienst, ofschoon deze uiterste pogingen inspant, zijn onvoldoende. Wij gaan door met steeds meer lijken en gewonden van onder de puinhoopen op te graven. Vele families zijn gehuisvest in kerken en publieke gebouwen, en in private woningen die weerstand hebben geboden. Onze middelen ter huisvesting zijn onvoldoende; medische hulp en voedsel zijn noodzakelijk. De president der republiek, de staatssecretarissen en andere hooge ambtenaren hebben zich in de straten verspreid, om de noodige en mogelijke maatregelen te nemen ter hulpverleening. Duizend man van het leger zijn gedetacheerd om de persoonlijke belangen te waarborgen en de noodzake hulp te bieden. Het nationaal congres heeft de opheffing van de constitutioneele waarborgen afgekondigd, en heeft den president gemachtigd om alle voorzieningen te treffen die hij noodig oordeelt. Het Bestuur van Sto Domingo bedankt het Bestuur van Curaçao hartelijk voor de aangeboden hulp, en deelt in antwoord op zijn telegram mede, dat er dringend levensmiddelen, en medicijnen noodig zijn, creoline incluis; vraagt vertrek van stoomboot te melden."

Op dit bericht werd onmiddelijk H. M. „AREND", die eerst Dinsdag, na aankomst van H. M. „VAN GALEN" uit Suriname, zou vertrekken, uitgerust, zoodat het Zondagmiddag klaar was om te vertrekken. Het schip werd volgeladen met levensmiddelen, zooals meel, beschuiten, melk, boter, etc, genees- en verbandmiddelen, en verliet om half vier onze haven. In opdracht van het Bestuur gingen mee Dr. W. H. Winkel, apotheker M. de Veer Daal, de heer F. W. P. Winkel, en de heer R. Gomez Nadal, namens het hulpcomité en de Dominikaansche kolonie alhier, terwijl bovendien nog een 14 tal Dominikanen, die zich hier gevestigd hadden, de reis meemaakten.

Op het bericht dat het gebouw van de Curaçao Trading op Sto Domingo met den grond gelijk gemaakt was, had zich de heer J. Menge, Directeur dezer maatschappij alhier, reeds twee dagen vroeger met nog andere passagiers per S.S. Marie Horn naar Sto. Domingo ingescheept. Dinsdagmorgen werd bericht ontvangen, dat H. M. „AREND" behouden was aangekomen.

Het beeld van de verwoesting, dat uit de druppelsgewijze binnenkomende berichten, valt op te maken, wordt met den dag somberder.

Volgens verklaring van de hulpcomités, van 6 dezer, wordt de toestand eer erger dan beter.

Het getal slachtoffers werd reeds geschat op 1500 à 2000, terwijl er meer dan 5000 gewond en ongeveer 30.000, dat is dus zoowat de geheele bevolking, zonder onderdak zijn. Een telegram van 7 dezer, meldt dat het aantal dooden reeds gestegen is tot 2800, en van de gewonden tot 15.000. Men schatte dat er reeds 1500 verbrand waren, terwijl men nog voortdurend lijken reeds in staat van ontbinding van onder de puinhoopen uit haalt, en ze onmiddelijk verbrandt. Bij zulk een menigte van dooden en tevens uit vrees voor een epidemie is het natuurlijk niet mogelijk de lijken te identificeeren. 8 dezer luidt het, dat er reeds meer dan 4000 dooden zijn; en door gebrek aan voedsel en medische hulp, alsook door de onmogelijkheid om de straten te reinigen, vreest men voor epidemies.

Volgens verklaring van generaal Simon Diaz, hoofd van het leger, sterven er reeds honderden aan tetanus en koudvuur. Bij gebrek aan medische instrumenten doen de doktoren operaties met gewone messen, terwijl de geamputeerde ledematen in zee geworpen worden. Uit vrees voor een epidemie zijn tevens de doktoren dag en nacht in de weer om de inwoners injecties te geven tegen typhus.

Van de 10.000 gebouwen en huizen zijn er slechts een 400 overeind blijven staan. De rest ligt geheel of gedeeltelijk in puin. Fords Rogers, kapitein van de Amerikaansche Marine, vertelde na zijn vlucht naar Sto Domingo 81 blokken van de stad geteld te hebben, die geheel met den grond zijn gelijk gemaakt. De eenige gebouwen die weerstand geboden hebben aan de woede van den orkaan, zijn de gebouwen uit den Spaanschen tijd van vier eeuwen terug.

Ook de waterleiding was verwoest waardoor er gebrek aan drinkwater ontstond.

President Trujillo, die al het mogelijk doet, om Sto. Domingo weer spoedig op te bouwen, hoopte deze te herstellen binnen 48 uur.

In de hospitalen spelen zich de meest ontroerende tooneelen af. Het hospitaal Billini, dat slechts plaats heeft voor 100 patienten, herbergt er thans 750, terwijl natuurlijk handen te kort komen om deze gewonden naar behooren ter verplegen. Wel heeft het Roode Kruis van de Ver. Staten van Cuba, Haiti en Portorico geneesheeren en verpleegters gezonden. Per stoomschip „Catharine" van de All America Cables kwamen 30 verpleegsters aan van San Juan, die met veel moeite per lichter aan wal gebracht werden.

Volgens een bericht van den meteoroloog Richard Gray van Miami, is de orkaan doodgeloopen op de Noordkust van Cuba. Een klein berichtje van Point a Pitre, Guadeloupe, van 6 Sept. ll. meldt, dat volgens officieele berichten van Dominica, de orkaan Maandag ll. den geheelen oogst vernield heeft, terwijl alle booten die in de haven waren zonken en twee personen omkwamen.

Van alle kanten komen aanbiedingen van hulp.

De Engelsche regeering zond een telegram van deelneming, terwijl het oorlogschip Dance order kreeg zich onmiddelijk in alle haast naar Sto Domingo te begeven. Het Bestuur van de „Union Panamericana" nam een resolutie aan, om dringend hulp te verzoeken aan alle Amerikaansche republieken; — terwijl het internationaal Comité en het verbond van Roode-Kruis-vereenigingen een oproep richtte aan alle vereenigingen om bij te dragen in het ondersteuningsfonds. Volgens een bericht uit de Stad van het Vatikaan van 8 dezer, heeft de Staatssecretaris, Kardinaal Pacelli, in naam van Zijne Heiligheid een telegram van vaderlijke deelneming gezonden aan de regeering van Sto Domingo, tegelijk met een aanzienlijk bedrag. 8 dezer vertrokken drie groote vliegtuigen van de Amerikaansche Marine met medische hulp naar Sto Domingo. En in aller ijl zendt men geneesmiddelen en voedsel van uit de Ver. St., Portorico en Cuba.

De regeering van Mexico zond 50.000 pesos.

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Zondagmiddag heeft de H. E. Pater Provicaris M. v. D. ELSEN, met assistentie van de Z. E. Pastoors KRUGERS en SMIT de nieuwe school op Sta Rosa plechtig ingewijd.

Na drie dagen van voorbereiding hebben Zondagavond 17 jongelui hun opdracht gedaan in de Jongens-Congregatie te Pietermaai. Pastoor REISCH hield de feestpreek.

De Eeuwigdurende Aanbidding in de St. Annakerk te Otrabanda heeft haar 10 jarig bestaan op een schitterende wijze gevierd. Gedurende het Triduum van voorbereiding, dat door den W. E. Pater PENNINX gepreekt werd, was elken avond de kerk vol met geloovigen, die met innige aandacht luisterden naar den gewijden redenaar, die in welgekozen woorden de geloovigen wees op hun plicht van aanbidding, om daardoor eerherstel te geven aan Christus Eucharisticus voor de vele beleedigingen die Hem in zijn Sacrament van liefde worden aangedaan; — een plicht welks vervulling voor elk trouw katholiek een eer en een geluk moet zijn. Donderdag was het Algemeene H. Communie en den geheelen dag Aanbidding. Het altaar was door enkele Dames leden van de Eeuwigdurende Aanbidding met een buitengewoon fijnen smaak versierd. 's Avonds hield onder het plechtig lof tot sluiting van het feest, Pastoor ZEPPENFELDT v n Aruba een schitterende preek in het Spaansch.

Morgen zal de C. R. K. Volksbond op plechtige wijze zijn geestelijken Adviseur, den E. P. VERRIET huldigen, naar aanleiding van zijn Zilveren Priesterfeest. Morgenvroeg is er om half negen een plechtige H. Mis en 's avonds om half acht feestvergadering in het Theater Brion, welke vergadering zal worden opgeluisterd met muziek en zang. Alsdan zal aan Z. E. W. het feestgeschenk van den Bond worden aangeboden. Voor Maandag hebben enkele Dames een feestavond georganiseerd, den beiden Jubilarissen, den H. E. Pater Provicaris M. v. d. ELSEN en den E. Pater I. VERRIET ter eere.

Woensdagavond werd in de H. Familiekerk de St. Tarcisius-Congregatie voor jongelingen opgericht. Behalve de jongens van de hoogste klas van het St. Thomas-college en de St. Vincentiusschool, hebben zich reeds een 50tal jongelui die de school verlaten hebben, als lid opgegeven. Wij wenschen Pater ELIE succes met dit schoone werk voor onze Katholieke jongelingschap.

Curaçao en Sto Domingo.

Naar wij vernemen was H.M. „Arend" het tweede schip dat op Sto Domingo aankwam om hulp te bieden, en het eerste dat met levensmiddelen kwam. Hoe zeer de hulp op prijs gesteld wordt, blijkt uit het verzoek om het verblijf van de „Arend" op Sto Domingo te verlengen. Dit verzoek werd met graagte toegestaan, waarop Zijne Exc. Donderdag de twee volgende telegrammen ontving:

Gobernador van Slobbe, Curaçao.

Enterado Arend puede permanecer hasta dia veinte. Doctores Mellema y Winkel, con el doctor Beaton de la armada Britanica, y Dr. Medrano, Dominicano, inspeccionan todos los hospitales y dispensarios de la ciudad para señalar deficiencias y sugerir medidas a tomar.

Gobernador van Slobbe, Curaçao.

Dotación del Arend trabaja admirablemente en la transportación, alimentos i saneamiento ciudad.
Imposible expresar nuestra inmensa gratitud.
E. Brache, hijo Secretario de estado de Relaciones exteriores.

Gouverneur van Slobbe, Curaçao.

„Kennis genomen Arend kan blijven tot 20. Doktoren Mellema en Winkel, met dokter Beaton van Engelsche vloot, en dokter Medrano, Dominikaan, onderzoeken alle hospitalen en gelegenheden tot verstrekking van geneesmiddelen in de stad, om gebreken aan te geven en te treffen maatregelen aan de hand te doen."

En vervolgens:

„Equipage Arend helpt bewonderenswaardig in het transport, voedsel en herstel stad. Onmogelijk onze onmetelijke dankbaarheid uit te drukken. (get.) E. Brache, zoon van Secretaris Buitenlandsche Zaken.

* * *

Naar wij vernemen is door den heer Winkel gevraagd om bedden en beddegoed, daar ongeveer 21.00 menschen onder den blooten hemel moeten doorbrengen. Onmiddelijk is er door het Bestuur en den heer Prospero Baiz, Vice-Consul werk van gemaakt en zijn gisteren per SS. „Marques de Comillas" bij de 600 bedden, slaapezels veldbedden etc. verscheept, terwijl O. W. nog steeds meer erbij maakt.
Volgens gisteren ontvangen berichten is het aantal dooden reeds gestegen tot 3500.

De ramp van Sto. Domingo.

Noch per kabel, noch per radio, die beiden door de orkaan verwoest waren, was het mogelijk den eersten dag verbinding te krijgen met Sto. Domingo. Ook in het binnenland was 't geheele telegraafnet verbroken. De posten werden soms kilometers ver weggeslingerd.
De „United Press" gaf haar chef te Habana order, om zich per vliegtuig naar Sto Domingo te begeven, en inlichtingen te verschaffen.
Aan 't radiografisch verslag van dezen, van 4 dezer, zooals in de Venezolaansche pers gepubliceerd, ontleenen wij het volgende omtrent het verloop van de orkaan.
Woensdag, omstreeks den middag, begon de orkaan in de zuidelijke provincies van Sto Domingo en Haiti. Eerst hoorde men een ver geluid, als het kloppen van een vel, terwijl een vochtige wind dichte stofwolken. op de wegen deed opwaaien. Op het strand begonnen de golven met woede zich te verheffen, steeds maar heviger en deden de kleinere schepen kantelen, die met reuzengeweld op de kust geworpen werden. De orkaan bewoog zich N. N. O. trok over de stad Sto. Domingo en de dam van San Nicolas. De kracht van de orkaan was zoo groot, dat hij de daken van de huizen, boomen en ook menschen wegslingerde, terwijl op verschillende plaatsen zelfs autobussen met alle passagiers werden opgenomen.
Op 't platte land werden de huizen der landlieden van hun grondslagen weggerukt zonder een spoor na te laten van de plaats waar ze gestaan hadden.
Alle verbinding was verbroken. De oogst is geheel verwoest. Maar al heeft het platteland ontzettend veel geleden door de orkaan, de steden, en vooral de hoofdstad hebben aanzienlijke verliezen aan gebouwen te betreuren. De halve stad Sto. Domingo is verwoest. —
Volgens een eerste bericht van het Dominikaansche Roode Kruis, van Vrijdag 5, waren er ongeveer 1000 dooden en 2500 gewonden, — terwijl men het getal verwoeste huizen schatte op 4000. Het getal menschen zonder dak werd geschat op 29.000. Er werdt bijgevoegd dat deze cijfers alleen gelden voor de stad Sto. Domingo, daar wegens het verbroken zijn van alle verbinding, de gegevens omtrent het platteland nog ontken.
De latere berichten die wij hier ontvingen, en die wij boven in hoofdzaak publiceerden, toonen echter dat de ramp veel verschrikkelijker en grooter in omvang geweest is, dan men aanvankelijk dacht.

Monseigneur Vuylsteke. ✠

Het K. W. schrijft naar aanleiding van den dood van *Mgr.* VUYLSTEKE de volgende zeer waardeerende woorden:

„Vier dagen na het bereiken van den 61-jarigen leeftijd is „de bisschop van Curaçao", Gregorius Michaël Anthonius Maria Vuylsteke te Willemstad overleden. Het uitblijven van nader bericht omtrent zijn toestand had blijkbaar niet de door ons gehoopte oorzaak. Met hem verdwijnt een stuk geschiedenis van Curaçao. Hij kende Curaçao; ook op Aruba en St. Martin heeft hij als pater gewerkt. Maar zijn Apostolisch Vicariaat van 20 jaren, van langeren duur dan dat van een zijner voorgangers, heeft de Roomsche missie tot een nooit gedachte ontwikkeling gebracht. Wie later in de Curaçaosche geschiedenis over het bijzonder onderwijs zal spreken, moet Vuylsteke noemen, nu niet in de eerste plaats om de vermeerdering van den geldelijken steun uit 's lands kas, dien hij heeft weten te verkrijgen, of om den voortgang op den weg der „gelijkstelling", dien hij bijna tot het einde heeft kunnen bewandelen, maar om hetgeen hij vóór het zoover was, en voorzeker ook later, toen hij zich wat ruimer bewegen kon op onderwijsgebied heeft bereikt. Wij hebben het gedenkboek 1870—1920 der Dominicaner missie op Curacao nog eens erop nageslagen, maar welk hoofdstuk men ook inziet, het getuigt al van het werk van den bisschop, ongeacht de nog ongeschreven hoofdstukken; die na 1920 eraan toevoegd zouden moeten worden. Op velerlei gebied heeft geheel Curacao groote verplichtingen aan Mgr. Vuylsteke.

Reis van Zijne Exc. naar de Bovenwinden.

De reis van Zijne Exc. den Gouverneur naar de Bovenwindsche eilanden, die Maandag a.s. zou plaats hebben, is een week uitgesteld, naar aanleiding van het verzoek om H.M. Arend wat langer op Sto Domingo te laten blijven.

Bal-Gouvernementshuis.

Het voor verleden week Vrijdag aankondigd bal ten Gouvernementshuize is niet doorgegaan wegens rouw naar aanleiding van de verschrikkelijke ramp op de Isla.

Gezondheid van Z. H. den Paus.

Herhaaldelijk duiken er den laatsten tijd in de pers geruchten op, over den gezondheidstoestand van Z. H. den Paus. „Het Volk" sprak van „de Paus stervende". Ofschoon herhaaldelijk, zelfs officieel tegengesproken blijven de geruchten maar aanhouden. Deze week had de buitenlandsche pers een bericht dat de Paus een aanval van hartverlamming zou gehad hebben onder de H. Mis op 7 dezer, Volgens een bericht uit de Stad van het Vatikaan lacht men hiermee, daar de Paus s'namiddags van 5.30 tot 6.30 een autotocht door de Vatikaansche tuinen maakte.

Orkaan.

Maandag 11. werd er wederom een orkaan geseind van geringen omvang, doch aanzienlijke kracht, op 200 mijlen ten Zuiden van Sto Domingo. Men veronderstelde dat hij Dinsdag zou passeeren nabij Jamaica of het uiterste Z.W. van Haiti.
Washington meldde, dat het niet mogelijk was de juiste richting ervan te voorzien, van wege de schaarschte der berichten; doch hij bewoog zich richting W. N. W. niet naar Sto. Domingo. Men veronderstelde dat hij krachtig genoeg was om in een beperkten kring aanzienlijke schade te kunnen veroorzaken.

Ramp op de Isla.

Tot heden zijn er 10 slachtoffers van de vreeselijke ontploffing die verleden week Vrijdag op de Isla plaats had. Na het verschijnen van ons blad verleden week zijn er Zaterdag 11. nog twee overleden in het hospitaal, de twee Engelsche werklui H. Williams en S. Smith, en Dinsdag 11. overleed er de Hollandsche werkman A. van Hagen.
Naar men zegt, worden er nog enkele vermist.
De verwoesting door de ontploffing aangericht is verbazend groot; terwijl de ontploffing zulk een kracht had dat de helft van den praeheater, een ketel van ruim 2 M. middellijn een 150 M. ver werd weggeslingerd, en de oliespatten tot op Cas Chiquito en Blauw gevoeld werden
De begrafenis van de slachtoffers van de ramp had Zaterdag onder buitengewoon groote belangstelling plaats. De Directie van de C. P. I. M. de W. E. Pater Elie, rector van de Isla-kerk, als vertegenwoordiger van den H. E. Pater Provicaris, Ds. van der Pol, een groot aantal employés en werklieden vergezelden de dooden naar hun laatste rustplaats. Het was een treurige stoet, zooals wellicht door Curacao nog niet aanschouwd; vijf lijkwagens achter elkaar. Op het kerkhof werd het woord gevoerd door Ds. v. d. Pol, waarna de W. E. G. Heer van der Stok, Directeur van C. P. I. M. bedankte voor de aan de slachtoffers bewezen laatste eer.

Brand op Isla.

Zondag was er wederom een brand op de Isla, waarbij twee arbeiders brandwonden opliepen, zoodat zij naar het Sanatorium moesten vervoerd worden.

Ontploffing van gasoline-stoof.

Maandagavond had op Veeris een droevig ongeval plaats. Antonio Faneyten, een der oudste bedienden van de loodsbooten, was in zijn huisje te zamen met z'n zoon en een klein kindje van nauwelijks 2 jaar. Bij het vullen van een gasolinestoof, die brandende was, vatte de gasoline vlam, de stoof vloog uit elkaar, en alle drie liepen verschrikkelijke brandwonden op. Door de politie van Cas Chiquito werden ze naar het hospitaal vervoerd, waar het kindje nog dien zelfden avond overleed, terwijl de zoon Dinsdagmorgen en de vader 's middags overleed.

Telefoon naar de Benedendistricten.

Naar wij vernemen zijn eindelijk ook S. Willibrordo en Barber op het telefoonnet aangesloten.

ARUBAANSCH NIEUWS.

Electrisch licht: Dezer dagen is het contract afgesloten tusschen den heer J. Eman en het Gouvernement voor de exploitatie van het electriciteitsbedrijf op Aruba. Zooals bekend, zal de Arend Petroleum Maatschappij stroom leveren aan het Gouvernement.

Koninginnedag is schitterend gevierd dit jaar, met een buitengewone geestdrift.
Zondagmiddag arriveerde per stoomschip van de Lago een muziekkorps uit Maracaibo, door den gouverneur van Maracaibo, Z. E. Perez Soto gezonden, om de Koninginnefeesten op te luisteren.
Na een schitterende ontvangst ten huize van den Vice-Consul, den heer B. J. Croes heeft het korps op verschillende plaatsen gespeeld, o. a. in de Heeren-Sociëteit, en gaf Zondag- en Maandagavond een prachtig Soiré.
Een groote menigte was saamgestroomd om ervan te genieten. Vergezeld door den innigen dank van de Arubaansche bevolking keerde het korps Dinsdag per Lago-boot weer naar Maracaibo terug.

Moord. Een dissonant in de feeststemming was de moord, door een Colombiaan op Koninginnedag 's avonds gepleegd op een Venezolaan.
De Venezolaan, een oppassend man, wilde gaan visschen. Op de steiger aangekomen, om met z'n bootje uit te varen, ontmoette hij er den Columbiaan, een te kwader faam bekend staand persoon, die naar men zegt, een oogje had op het meisje, waarmede de Venezolaan binnenkort zou gaan trouwen. De Venezolaan vroeg hem om wat water, en ontving voor antwoord een messteek in den rug. Hij zakte ineen en overleed kort daarna. De Columbiaan werd gearresteerd.

De Politie heeft zich kranig gedragen op Koninginnedag. Ondanks het zeer drukke verkeer, was dank zij de goede regeling door de politie, geen ongeluk te betreuren.
Een woord van lof voor de uitstekende regeling.

Inbraak.

Maandagnacht is er ingebroken in den winkel van den heer J. C. PALM, Otrabanda. De dieven zijn langs de achterdeur binnengedrongen. Enkele koopwaren en geld uit de lade worden vermist. De politie heeft de zaak in handen.

Kleine berichten.

Een juffer van het cabaret beet een bewaker een stuk uit zijn oor.
Een man nam bij vergissing een glaasje zoutzuur in plaats van jenever.
Hij werd in 't hospitaal opgenomen, en schijnt er door te zullen komen.
Op Maracaibo heeft het zwaar geregend zoodat verschillende huizen onder water staan. Verleden week vertelde men dat het er gehageld had.

Maandagavond werd een Venezolaansche in de Punda met een scheermes bewerkt door een andere Venezolaansche. Met groote diepe sneden over gelaat en borst en beenen, werd zij naar 't hospitaal vervoerd.

Gisteren avond is men begonnen met de reparatie van de brug. Gedurende een week zal ze vanaf 's avonds 6 tot 's morgens 6 voor het verkeer gesloten zijn.

Zaterdag werd een burgerpolitie-agent die met een truck naar Caracasbaai reed aangevallen door een troep Noren. Met behulp van enkele burgers gelukte het vijf ervan te arresteeren.

Examen hoofd-acte.

Woensdag ontving de heer P. DA COSTA GOMEZ, Adm. van de „Boletin Comercial" telegrafisch bericht, dat zijn zoon ROLAND met goed gevolg zijn examen vóor de hoofdakte als onderwijzer heeft afgelegd.
Onze hartelijke gelukwensch aan de Familie Da Costa Gomez en haar zoon met dit schitterend succes.

Luchtverkeer in West-Indië.

In verband met de toenemende beteekenis van Suriname en Curaçao voor het internationale luchtverkeer in Midden- en Zuid-Amerika, heeft de minister van koloniën aan de heeren U. F. M. DELLAERT, havenmeester van de Amsterdamsche luchthaven Schiphol, en D. J. DE VRIES, chef van de afd. buitenland der Kon. Luchtvaartmij., opdracht gegegeven, na plaatselijk onderzoek den gouverneurs van Suriname en Curaçao van advies te dienen omtrent hetgeen voor inrichting van landingsterreinen en voor het locaal en internationaal luchtverkeer in 't algemeen ter plaatse te doen valt.
Deze opdracht werd mogelijk, dank zij krachtige medewerking van het gemeentebestuur van Amsterdam, van de K. L. M. en van het comité Vliegtocht West-Indië, wat het laatste betreft ook in den vorm van een gaarne door de regeering aanvaarden financieelen steun voor dit doel.
Twee bekende Amerikaansche luchtvaartmaatschappijen, n.l. de Pan American Airways en de New York—Rio—Buenos-Aires Line, doen thans reeds op haar geregelde diensten van Miami (Zuidpunt van Florida) naar Zuid-Amerika, Curaçao en Suriname aan. Ook de Fransche maatschappij de Compagnie Générale-Aeropostale overweegt, binnenkort haar Zuid-Amerikaansche lijn, van Natal tot Paramaribo door te trekken.
Plannen van de Duitsche maatschappij Scadta en de Engelsche maatschappij Atlantic Airways tot het aandoen van Suriname en Curaçao zijn in voorbereiding,
Uit deze gegevens blijkt reeds van welk belang de ligging van de beide Nederlandsche gebiedsdeelen is voor het internationale luchtverkeer. Behalve de eischen, die uit dezen hoofde aan de plaatselijke grondorganisatie worden gesteld, zullen door de adviseurs ook de mogelijkheden worden nagegaan, welke voor de burgelijke luchtvaart schuilen in het lokaal verkeer in de beide gewesten en in een onderlinge luchtverbinding.
De heeren DELLAERT en DE VRIES vertrekken in de tweede helft van September naar New York en gaan vandaar per vliegtuig via Miami, na een bezoek aan de luchthavens op de Antillen en in Midden-Amerika en Columbia naar Curaçao en vervolgens naar Suriname.
Met de uitvoering van deze opdracht zullen ongeveer vier maanden gemoeid zijn.

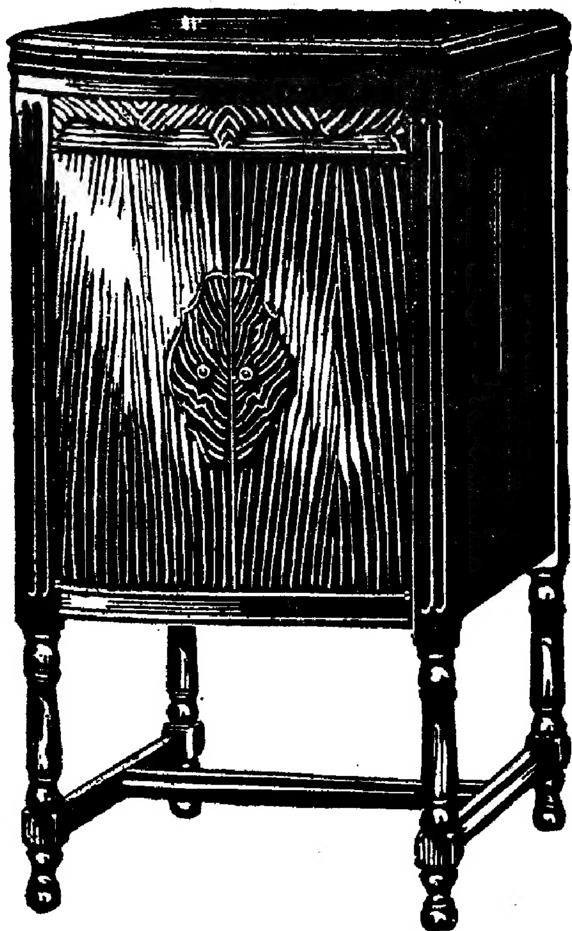
K.W.

Examens September 1930.

Onderwijze(res) 4e klasse Aangemeld: 3 candidaten. Afgewezen. 1 candidaat. Geslaagd: J. L. van Koetsveld en Mej. M. R. Willems.
Onderwijzer(es) 3e klasse. Aangemeld: 10 candidaten. Teruggetrokken: 1 candidate. Afgewezen: 3 candidaten. Geslaagd: Mej. J. E. S. Chin A. Pau, L. A. J. van Kanten J. G. R. van Kanten, W. J. Lemmers, Mej. L. E. Pourier en A. O. Wever.
Nuttige handwerken. Aangemeld 2 candidaten. Geslaagd Mej. E. H. Thomassen en Mej. F. E. Meyer.
Engelsch. Aangemeld: 2 candidaten. Teruggetrokken: 1 candidaat. Afgewezen: 1 candidate.
Spaansch. Aangemeld: 2 candidaten. Geslaagd Mej. R. Abbad en Mej. M. de Bruin.
Fransch. Aangemeld: 1 candidate. Geslaagd Mej. A. S. M. Waymouth.
Onze hartelijke gelukwenschen aan de geslaagden!

Overweldigend succes van Charles Maduro in New York.

JAN HOUBOLT schrijft ons uit New-York: Op het Philharmonic Symphony Concert gehouden te New York, op Zaterdag 23 Augustus, werden enkele werken van Charles Maduro vertolkt door het subliem symphony orchest onder leiding van den wereldberoemden dirigent Willem van Hoogstraten.
Behalve de „Rapsodie Espagnole", werden het „Trianon" en het „Scherzo Espagnole" van dezen veel belovenden componist ten gehoore gebracht. Dit was de eerste maal dat deze muziek door een volledig symphony orchest in het groote stadium uitgevoerd werd, ten aanhoore van een uitgelezen publiek, waaronder leden van het corps diplomatique, vooraanstaande Nederlanders en leden van de internationale pers.
Charles Maduro heeft zich in New York in zeer korten tijd een naam verworven als componist en dirigent en het feit dat zijn muziek thans door de grootste orchesten onder leiding van mannen als van Hoogstraten wordt uitgevoerd, bewijst wel afdoende dat zijn composities gewild zijn en aan de hooge eischen van musici en publiek voldoen.
Na het concert viel hem een hartelijke en luidruchtige ovatie ten deel, die Maduro gul deelde met den dirigent en de leden van het groote orchest te gelijk.
Niet alleen dat zijn muziek thans op concerten gehoord kan worden, doch dagelijks wordt zij uitgezonden door verschillende radio-maatschappijen en werd zij eveneens vereeuwigd op gramaphone records.
Binnen kort zal het Rochester Philharmonic Orchestra, onder leiding van Goozens, de meest bekende werken van Maduro weergeven.
De New Yorksche muziek-critici gaven uitstekende verslagen over Maduro's muziek, hetgeen als de proef op de som beschouwd kan worden, aangezien de heeren critici een buitengewoon fijn oor hebben en niet nalaten op-en aanmerkingen te maken als zij het met eenige mogelijkheid doen kunnen.
Zonder twijfel neemt Mr. Maduro een eerste plaats in onder de jongere componisten en wij mogen veel van hem in de toekomst verwachten.

PRIJS $ 95.—

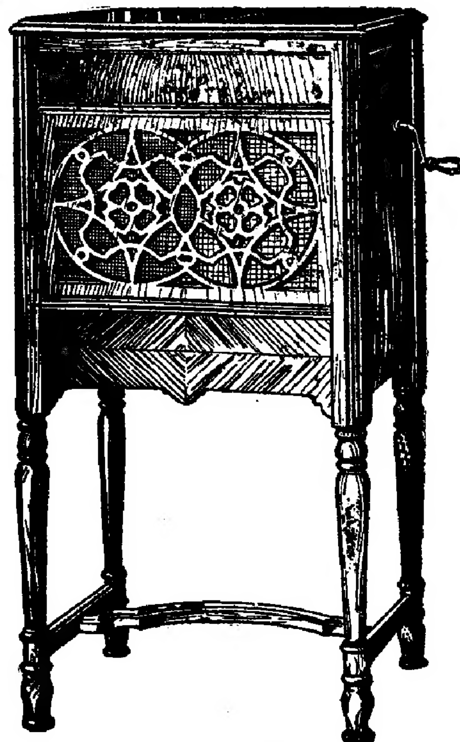
LAAT U NIETS WIJS MAKEN.

De BRUNSWICK GRAMOFOONS zijn in KLANK en als MEUBELSTUK niet te OVERTREFFEN.

Bezoek ons en overtuig Uzelf.

Agenten: „PALAIS ROYAL".

MARCHENA & MORON.

PRIJS 75.—

Griezelige vondst.

Dinsdagavond verleden week waren een paar jongens krabben aan 't zoeken in de buurt van Marie Pompoen, toen zij op een afstand van den weg, een lijk zagen liggen.

Onmiddelijk gingen zij de politie waarschuwen. Deze kwam ter plaatse en vond een lijk, reeds geheel vergaan, achterover liggend, terwijl het hoofd geheel bedekt was met steenen. Te oordeelen naar den staat, waarin het verkeerde. — de borst was geheel open — heeft het er waarschijnlijk al een paar maanden gelegen. Het had nog een broek aan en schoenen aan de voeten; was echter absoluut onherkenbaar; zelfs was het niet meer mogelijk de kleur vast te stellen.

Nieuws van Sto. Domingo.

Gisterenmiddag arriveerde hier van Sto. Domingo de Duitsche boot „Marie Horn" met een aantal passagiers.

Van ooggetuigen en correspondenties vernamen wij nog het volgende: Op 't oogenblik van de orkaan was de donder en bliksem niet van de lucht. Het donderde zoo geweldig, dat men nog dagen daarna er doof van was.

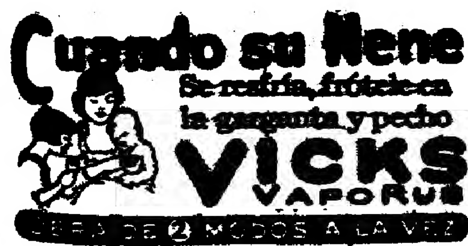
In de Calle Gral. Cabral staat geen huis overeind. Het krankzinnigengesticht is verdwenen Bijna alle kerken zijn zwaar beschadigd; die van St. Barbara in de Curaçao-wijk, ligt in puin. Alleen de Kathedraal is geheel ongeschonden.

Door het stijgen der rivier de Ozama is de brug gebroken. In Pajarito aan de overzijde waren 400 gewonden, die naar S. Pedro de Macoris, dat zelf niets geleden heeft, vervoerd zijn. De waterleiding is gebroken en vulde de straten met water. Daar alle drukkerijen verwoest zijn, kunnen er geen kranten verschijnen. Een Curaçaoenaar, Johan Senior, reeds sinds jaren te Sto. Domingo, brak eerst zijn been, en werd daarnn onder een instortend huis bedolven.

In de „Diario de Macoris" van 9 Sept. vertelt een ooggetuige, dat 't geen cicloon of orkaan was die de stad verwoestte, maar een „tornado" met een aardbeving. Zand en slijk werden van den bodem der zee opgezogen. Huizen wankelden, zooals een dentist een tand beweegt om hem uit te trekken. De aarde beefde en voltooide de verwoesting.

Verschillende regenbakken werden vol lijken gevonden. De zinkplaten, waarmee de meeste huizen bedekt waren, vlogen in alle richtingen rond en maakten vele slachtoffers. Daarbij kwamen zware regens, die de straten in rivieren veranderden. Het water dat neerviel was zoutachtig en deed pijn aan de oogen.

Op één dag werden meer dan 300 lijken verbrand op de Plaza Colombina en meer dan 100 werden erbegraven.

Om goede opnamen te krijgen benoodigt U eerste Klas Negatief-Materiaal.

Eisenberger

Platen geven U het beste Resultaat.

Alleen verkrijgbaar bij:

SUNNY ISLE

L. RECK.

Breedestraat—Punda.

Amateurs-Werk wordt aangenomen.

1—2

Maak Uw tanden sterker, witter, Gezonder

met KALZAN

Dr. H. F. BELL WALKER te Londen schrijft in „The Dental Cosmos"

„Blijkt dat er iets in het lichaam niet in orde is, dan is *kalkgebrek* waarschijnlijk de oorzaak of mede-oorzaak." — Kalktekort in het lichaam openbaart zich dan ook niet alleen in verschijnselen van algemeene zwakte, prikkelbaarheid, enz., maar wreekt zich reeds dadelijk in verzwakking van Uw gebit.

Aanvulling van het dagelijksch dieet met de ontbrekende kalk is een noodzakelijkheid, wanneer gij Uw tanden gezonder en sterker wilt maken, bestand tegen bederf.

Maar het moet kalkvoeding zijn in zulk een vorm, dat de kalk ook werkelijk door het lichaam wordt opgenomen en behouden. *Neem daarom eens eenigen tijd Kalzan.* Kalzan bevat kalk in juist die wetenschappelijke samenstelling waarin zij ook werkelijk het lichaam geheel ten goede komt.

Kalzan zal in korten tijd Uw tanden hard en wit maken, terwijl 't tevens een versterkenden invloed op Uw geheele gestel — in de eerste plaats Uw zenuwen — zal uitoefenen.

Koop nog heden een bus.

KALZAN

Het Kalkvoedsel

Verkrijgbaar bij alle Apothekers.

Geef KALZAN ook aan Uw kind, want zwakke, aan bederf onderhevige tanden wijzen er op, dat zijn gestel Kalzan volstrekt noodig heeft. Kalzan zal daarom niet alleen zijn gebit krachtig maken, maar ook zijn weerstandsvermogen tegen ziekten verhoogen, zijn eetlust opwekken en het „uit de kracht groeien" voorkomen.

CURIEL'S BANK.

Willemstad - Curaçao - Ned. West-Indie.

ALLE BANKZAKEN.

Rekening-courant in locaal en vreemd geld.
Deposito's op termijn in locaal en vreemd geld.
Voorschotten en Handelscredieten
Koop, Verkoop en Incasso van Wissels, Credietbrieven,
Coupons en Vreemd Geld tegen voordeelige koersen.
Telegrafische uitbetalingen naar alle werelddeelen.
Reiscredietbrieven en Chéques van de
National City Bank of New York, New York City.
Safe-loketten.
Speciale afdeeling voor Incasso's

Afdeeling Spaarkas.

Afdeeling Assurantie.

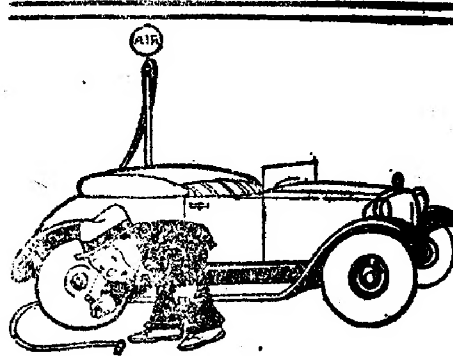
V. ROSSEM'S Poorters-Toeback DE BESTE VARINAS

Verkrijgbaar bij ELLIS & DANIAA Agenten.

Ondergeteekende betuigt door dezen aan H.H. Doktoren, aan de Zusters, aan de Directie van de C. P. I. M. en aan alle vrienden, haar oprechten dank, zoowel voor datgene wat voor haar overleden man in zijn lijden is gedaan, als voor hetgeen zij zelve aan steun en vriendschap heeft mogen ondervinden.

Curaçao 8 September 1930.

Wed. A. O. JURGENSEN

In Balloon Tires Air Pressure Should Be Carefully Checked

A variation of from three to five pounds from the proper air pressure in balloon tires will reduce their mileage and service one-fourth.

Many motorists find it advisable to stop at our service station regularly once a week and have the air in their tires checked. This service is free.

Firestone

GUM-DIPPED TIRES

SOLE DISTRIBUTORS:
A. D. CAPRILES & Co.
Heerenstraat No. 20.
Sub-dealers.
Galmeyer & Co. Otrabanda.
Galmeyer & Co. Semikok
B. J. Arends Aruba.

Geen betere WHISKY te verkrijgen
MORRIS E. CURIEL & SONS.
Agenten. 5—6

Curaçao half en half.
Cherry brandy,
Oude Genever „Superior".
Agenten voor de kolonie Curaçao:
ELLIS & DANIA.

GEMENGDE AVOND

te geven door de **C. J. M. V. DANIËL** op **Zaterdag 13 Sept.** a.s. in het **KRANSJE. Aanvang 8 uur precies. Kaartjes à fl. 2**, verkrijgbaar bij de leden, en op den speelavond bij den ingang.

2—3 **Het Bestuur.**

„BILL-BRAU" BIER

werd bekroond met Gouden Medailles op de volgende Internationale Tentoonstellingen:

Londen	1884
Londen	1886
Hamburg	1889
Luik	1890
Londen	1891
Malmo (Zweden)	1914

Deze zijn de beste bewijzen van zijn onovertroffen kwaliteit.

Proeft het heden nog en ge zult nooit meer een ander merk gebruiken.

de Jongh & Martijn.
Agenten.
(Telefoon No. 233.)

Agfa

Brengt uw film-opnamen van Koninginne-verjaardag om te ontwikkelen en af te drukken naar

ZEISS IKON **SUNNY ISLE**
Breedestraat Punda.

Pracht-gelegenheid aangeboden.

Ondergeteekende heeft de eer, hiermede aan het geëerde publiek bekend te maken, dat hij een bijzondere overeenkomst met een zekeren koopman heeft gesloten, waardoor hij in de gelegenheid is, om verbazend goedkoope „heeren-costumes" aan te bieden.

Ze worden volgens de laatste mode precies volgens de gewenschte maat vervaardigd.

Bezoekt mijn kleermakerij en overtuigt U dat mijn monsters en modellen onovertrefbaar zijn.

De artistieke kleermaker is op alle werkdagen vanaf 7 uur A.M. tot 8 uur P.M. te spreken.

ARTHUR R. TAILOR.
Damplein.
Vlak bij het Militair Tehuis.

4—1

Dankbetuiging.

Ondergeteekenden betuigen hierbij hun hartgrondigen dank, in de eerste plaats aan Dr. HUGENHOLTZ voor zijn kundige behandeling, aan de Eerwaarde Zusters van het St. Elizabeth's Gasthuis voor haar liefderijke verpleging en mede aan al diegenen die tijdens de ziekte en bij het overlijden van hun geliefde echtgenoot, vader en broeder,

JOHAN SILLÉ,

hunne deelneming hebben betuigd.

PAULINA SILLÉ.
ARTURO SILLÉ.
EMANUEL SILLÉ.

Curaçao 30n. Augustus 1930.

Met spoed ter overname aangeboden zoo goed als nieuwe Hollandsche meubelen.

Te bezichtigen bij KOELET.

1—2 Machena 75.

Bekendmaking.

De Procureur-Generaal, Hoofd der Politie in Curaçao, brengt hierbij ter algemeene kennisle, dat de verkeersregeling op- en in de omgeving van het Damplein, Concordiaplein en bij Plantersrust, na gereedkoming der wegen aldaar aangegeven zal worden door de gebruikelijke verkeersborden.

Willemstad Curaçao 2 Sept. 1930.
De Procureur-Generaal,
Hoofd der Politie vd,
M. V. DIJK. 3—2

Hollandsche Sigarenwinkel

wordt geopend

VAN AVOND 5 UUR

BREEDESTRAAT OTRABANDA

tegenover de kerk.

Een bezoek wordt op prijs gesteld, en zal U niet spijten.

TE HUUR

de bovenverdieping van het geriefelijk huis Willemstraat II. Voor inlichtingen wende men zich bij

DA BONANZA.

Hiermede roepen wij onze vrienden en bekenden een hartelijk vaarwel toe. a/b „Simon Bolivar" 12 September 1930.

C. P. AMELUNXEN
en echtgenoote.

VRIJWILLIGERKORPS „CURAÇAO"

Afdeeling Motordienst.

Oproeping.

Op Zondag den 14den Sept des ochtends om 4 uur. Verzamelplaats: Wilhelminaplein.

Zij van de Infanterie die wenschen deel te nemen aan deze oefening moeten zich tijdig voor Zaterdag opgeven bij den 1sten Lt MEYBOOM.

Zij die zich niet opgeven, mogen hieraan niet deelnemen.

De commandant
C. N. WINKEL

Lijdt U aan hoofdpijn?

Het is toch zoo gemakkelijk, aanstonds er van bevrijd te worden en voor 't vervolg nieuwe aanvallen te voorkomen. Maar gebruik dan geen bromiden, noch bedwelmende middelen. Ze helpen wel aanstonds, maar ze doen 't hart aan en zijn zeer gevaarlijk Ze werken neerdrukkend en genezen slecht voor 't oogenblik, want de oorzaak van de hoofdpijn blijft bestaan.

Ziehier het gezonde en onschadelijke geneesmiddel.

Neem de oorzaak weg: verzacht uw zure en wrange maag, bevrijd de ingewanden van de bedorven en giftige voedingsstoffen, prikkel zachtjes de lever, zorg dat de gal weer begint te vloeien en de darmen bevrijd worden van de onnutte stoffen die de oorzaak zijn van uw hoofdpijn.

Vraag uw aphotheker een rood pakje Carter's Kleine Leverpillen.

Neem alle-dag Läkerol

Dat verfrischt en verkwikt zoo!

Amerika en Europa.

DE „AMERIKAANSCHE GEEST."

Opvoeding en onderwijs.

Al heel vaak heb ik nagedacht, over de vraag, waarin eigenlijk de veranderingen bestaan, die zich in de laaste jaren, zoowel in Amerika als in Europa, voltrokken hebben. Eén ding staat echter vast, dat er heel wat veranderd is in de verhouding tusschen beide werelddeelen.

Amerika is door zijn moderne productie-methoden in een koortsachtigen roes van industrialiseering vervallen, waardoor het zich meer dan ooit van Europa afscheidt. Van den anderen kant heeft Europa ten opzichte der Amerikaansche ontwikkeling een nieuw en dieper bewustzijn gekregen van zijn cultureele zending die het te vervullen heeft.

Het levensideaal van den Amerikaan is de handel, poductie en verkoop van de godheden, die hij aanbidt. De handelgeest is de „geest van Amerika".

Massaproductie is in Amerika hoofdzaak, want de echte Amerikaan slikt heel gewillig en willoos de artikelen der massa-poductie. De Amerikaansche industrie is op massafabricatie ingericht; de Europeesche markt wordt tenslotte altijd nog bepaald door de kwaliteit.

Voor het middagmaal van den Amerikaan zijn de conserven even typisch als voor de tafel van den Europeaan, het menu der Europeesche huisvrouw dat geheel samengesteld is volgens persoonlijken smaak. De huiselijke haard vormt het middelpunt van het Europeesch gezinsleven — de Amerikaan kent in zijn huis zelfs de inrichting van een keuken niet meer: en gebeurt het al eens een enkele maal dat hij thuis eet dan maakt hij zijn conserven op het gasstel warm, daarvoor heeft hij geen aparte keuken noodig.

Wanneer in Europa twee verloofden een huishouden inrichten, dan geldt hun eerste zorg: het aanschaffen van moderne keukenmeubels. De Amerikaan is heel anders.

Massa-fabricatie en bazaar-artikelen zijn typische Amerikaansche eigenaardigheden. In Europa treft men naast een hoog ontwikkelde industrie een groep ambachtslui, die een stand vormen en die ook tegenwoordig nog in de eeuw van het industrieele kapitalisme van de grootste economische en cultureele beteekenis is. De Europeesche cultuur is in de eeuw van het handwerk ontstaan, de Amerikaansche rijkdom in de eeuw van het industrialisme.

Het ideaal van den doorsnee-Europeaan is: het verwerven van een zekere ontwikkeling en eenig bezit, dat binnen zijn bereik ligt. Onze arbeider strijdt voor het bezit van eigen haard in eigen huis; na volbrachte taak in de fabriek houdt hij er niet van om dan nog recruut te zijn in een huurkazerne.

De Amerikaan verlangt echter niet naar klein-bezit; hij is tevreden, als duizendste man in een hooge huurkazerne te wonen, als is het ook op de bovenste verdieping als.... hij maar een auto heeft. De General-motors maken op het oogenblik propaganda voor de „idee", dat iedere Amerikaan, die wat wil beteekenen minstens twee auto's moet hebben — even goed als iemand minstens twee costuums heeft, één voor de week en een voor Zondags. In de Vereenigde Staten vinden we thans reeds 80% van alle auto's der wereld.

Amerika is ook het land, dat de meeste telefoontoestellen, zooals Europa de meeste boeken heeft. Terwijl in Europa op iedere 100 menschen slechts een telefoontoestel voorkomt, is die verhouding in Amerika dus, dat er op iedere 100 inwoners 15 telefoonaansluitingen zijn.

Ford is de man die Amerika tot Amerikanisme opvoedt. Thans wil hij de „massa-mensch" als een massaproduct tot zijn ideale koopers opleiden.

De „gestandaardiseerde" mensch moet van streng gerantsoeneerde kost leven. Zijn voeding kan slechts volgens een mathematische formule geschieden.

De eerste modelschool van Ford is reeds met haar werkzaamheden begonnen. Er werden alleen jongens van 12 tot 17 jaar aangenomen.

Talen, literatuur, kunst, muziek en geschiedenis zijn in de nieuwe scholen absoluut verboden. Het is absoluut onnoodig te weten, wie Napoleon was, zegt Ford. De leerlingen moeten de kunst van het leven kennen; zij moeten weten te koopen en te verkoopen. Zij moeten onderwezen worden hoe men zich jong, gezond en steeds paraat voor den strijd des levens weet te houden.

In de Ford-school bestaan geen leerplannen noch leerboeken. De heele school is één groote werkplaats. Alles is er mechanisch....

Ook Amerika heeft zijn bevolkingsprobleem. Het geboortecijfer is van 23.7 pct. op 19.7 pct. gedaald. Wanneer het geboortecijfer niet stijgt en het sterftecijfer gelijk blijft — hoogstwaarschijnlijk zal het geboortecijfer nog meer dalen — zal Amerika het land der oude menschen worden.

Het is wel opmerkelijk, dat het vooral de industrieelen zijn, die zich momenteel bijzonder met dit probleem bezig houden. Wat nut heeft de voortdurende stijging der productie — wanneer het aantal koopers achteruit gaat. De oude menschen die geen behoeften meer hebben zijn de slechtste klanten der Amerikaansche industrie. Zij bezoeken geen bioscopen, geen bokswedstrijden, geen dansgelegenheden. Zal de industrie zich aan den toestand van het „land der oude menschen" kunnen aanpassen? — dat is momenteel een actueele kwestie van de voornaamste handelskringen. Tot nog toe hebben de bedrijven voor 't grootste gedeelte met jongere krachten (arbeiders en employé's tot 40 jaar) gewerkt. Het probleem der oudere employé's, die tot heden op 50-jarigen leeftijd op straat gezet werden, is hierdoor in een geheel nieuw stadium getreden. Hsgn.

Het wereldgeweten tegen het Bolschewisme.

De groote eerste Augustus, de dag waarop heel de bolschewistische wereld, zoo mogelijk door verwekken van bloedigen burgerstrijd tijdens demonstraties, tegen imperialisme en oorlog moet betoogen, nadert met rassche schreden en allerwege bespeurt men een zekere zenuwachtigheid, het minst echter bij de autoriteiten, die haar maatregelen reeds getroffen hebben, aldus de Msbd.

In Rusland zelf zal betooging tegen den oorlog, in wezen een vredesfeest dus, op zeer bijzondere wijze gevierd worden, n.l. door de overdracht van 51 bombardementsvliegtuigen, uit gedwongen bijdragen van de fabrieksarbeiders gebouwd, aan de Roode vloot. Het roode vakvereenigingscomité van Moskou heeft, als inleiding tot de overdracht van het „geschenk", een manifest gepubliceerd, waarin in snorkende bewoordingen gezegd wordt, dat de betooging van 1 Augustus aan de vijanden van sovjet-Rusland moet toonen, dat Rusland vredelievend gezind is en elke vijandelijkheid wil vermijden, maar dat het sovjetrijk tevens bereid en gereed is om eventuele aanvallen op de bolschewistische unie af te slaan.

We herinneren ons dergelijke verklaringen meer gehoord te hebben, buitengemeen pacifistisch van toon, doch oorlogszuchtig en imperialistisch in de daad. Het behoeft dan ook geenszins te verwonderen, dat dezer dagen in het Engelsche lagerhuis met onmiskenbare duidelijkheid, zelf van de labour-regeeringstafel, over het dreigende oorlogsgevaar uit 't Oosten gesproken werd.

Dat sovjet-Rusland inderdaad de uiterste pogingen doet om zijn wapenarsenaal aan te vullen, is voor niemand een geheim; dat het zijn eigen volk verarmt en uitmergelt om het geld voor den aankoop van oorlogsmateriaal bijeen te brengen, wordt zelfs door de Russen niet geloochend. En als Europa onder de wapenen moet blijven, geschiedt dit voor een groot deel, wijl een ontwapend Europa zeer binnenkort aan de wereldpest van het bolschewisme ten prooi zou vallen. In dit verband gaan er zelfs in Frankrijk ernstige stemmen op, welke op het gevaar van een ontwapend Duitschland als invalspoort van het roode leger naar West-Europa wijzen.

Het is bijna onbegrijpelijk, hoe vele landen, welke deze angstwekkende bedreiging toch duidelijk inzien; hoe vele groot-kapitalistische instellingen, voor welke dit gevaar ook niet verborgen kan zijn, maar steeds voortgaan den Russischen handel te steunen en te financieren, terwijl sovjet-Rusland juist alle winsten, welke het door deze transacties maakt, gebruikt om den ontzettendsten oorlog, welke ooit tegen menschheid en beschaving gevoerd werd, voor te bereiden.

Dat Rusland, niettegenstaande de lokkende redevoeringen van een Litwinoff, maar steeds voortgaat om zijn vernietigingswerk uit te breiden, is de laatste dagen weer overtuigend gebleken uit de ontstellende berichten, welke dagelijks over de communistische gruwelen in China binnenkomen.

Tsjantsa, de hoofdstad van Hoenan, met bijna een half millioen inwoners, welke door de bolschewiki veroverd werd, staat geheel in vlammen. Alle regeeringsgebouwen en buitenlandsche eigendommen zijn verwoest. Talrijke Chineesche zaken en kantoren en de gebouwen van de Standard Oil en de Texas Oil Company zijn in brand gestoken. Volgens Japansche berichten zouden ook het Japansche consulaat en ziekenhuis, benevens twaalf gebouwen van de provinciale regeering en vrijwel alle missiehuizen, alsmede kerk, met den grond gelijk gemaakt zijn. Aan de plunderingen, die systematisch werden uitgevoerd, namen ruim 8000 roode soldaten deel. De buit werd als „onrechtmatig eigendom" der kapitalisten onder de menigte verdeeld. Meer dan 10.000 inwoners hebben de stad reeds verlaten. Het aantal dooden is nog niet bekend.

De broeder van den gouverneur en andere ambtenaren werden onthoofd. De buitenlandsche kolonie, bestaande uit 91 personen, werd door Engelsche en Amerikaansche kanonneerbooten gered. De Amerikaansche kanonneerboot „Palus" werd door de de communisten beschoten en moest de Europeesche vluchtelingen op een Engelschen oorlogsboot overbrengen. Omtrent het lot van het Engelsche consulaatsgebouw, dat een waarde van 5 millioen vertegenwoordigt, is nog niets bekend.

Dat een dergelijke communistische terreur, welke van Moskou uit georganiseerd wordt, de verontwaardiging en woede van alle beschaafde menschen wekt, is de eenige lichtzijde bij een dergelijke droeve gebeurtenis. In dit opzicht kan het tot verheugenis stemmen, dat eindelijk in de Vereenigde Staten het volksgeweten begint te ontwaken en een ernstig verzet tegen de Russische dwangmethoden begint te eischen.

We ontveinzen ons geenszins, dat deze noodzakelijke actie pas in den den aanvang staat, in zijn object, hier zuiver economisch, veel te beperkt is en ook nog veel te weinig steun van de zijde der autoriteiten ontvangt. Maar de eerste stoot is gegeven; van den kant der vakvereenigingen is de beweging begonnen en deze zijn gemeenlijk zeer taai in haar strijd. Langzamerhand zal de kring der protesteerenden zich meer en meer uitbreiden, zoodat het geenszins buitengesloten is, dat deze eerste daad, een weigering om het Russische houtpulp te lossen, een verstrekkende beteekenis kan krijgen.

Merkwaardig is wel de verklaring, op de pers-conferentie in het Witte Huis door president Hoover afgelegd, dat de Vereenigde Staten aan geen afzonderlijke anti-sovjet-actie denken. Mag men hieruit afleiden, dat Amerika tot en dergelijke actie wel bereid zou zijn, als de andere mogendheden er zich wel bij zouden aansluiten? We durven deze conclusie nog niet te trekken, maar er ligt toch, van den kant van Hoover, een zekere uitnoodiging in om het geheele vraagstuk aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen.

Zeker is, dat de eerste Augustus voor Rusland, hetwelk, het blijkt steeds meer en meer, met bijna onoverkoomlijke binnenlandsche moeilijkheden te kampen heeft, niet onder de aangenaamste voorzichten aanbreekt. Te lang reeds heef de wereld den bolschewistischen kanker geduld. Msbd.